

Romoje įvyko pirmasis lietuvių diasporos žiniasklaidos forumas

Lapkričio 23 d. Romoje susitiko diasporos žiniasklaidos profesionalai iš įvairių Italijos regionų, Lietuvos, JAV ir Vokietijos, prie jų nuotoliniu būdu prisijungė kolegos iš kitų pasaulio šalių. Juos sukvietė ne tik Italijos lietuvių portalo **ITLIETUVIAI.IT** 10-ies metų jubiliejaus šventė, bet ir jos proga surengtas Diasporos žiniasklaidos forumas tema „Užsienio lietuvių spaudos vaidmuo buvusių istorinių įvykių ir dabartinių geopolitinių iššūkių kontekste“. Jo metu nuspręsta atgaivinti užsienio lietuvių žurnalistų sąjungą, o patį forumą planuojama organizuoti kartą per metus vis kitoje šalyje, 2025-aisiais jis galėtų vykti Čikagoje, JAV.

Ana Vengrovskaja

ITLIETUVIAI.IT

Intensyvi programa

Renginiai Romos ir iš kur kas toliau atvykusių lietuvių laukė jau nuo penktadienio (lapkričio 22 d.) vakaro – neformalioje aplinkoje buvo surengtas susitikimas su naujai išrinkta Lietuvos Respublikos Seimo Pasaulio lietuvių vienmandatės apygardos atstove Dalia Asanavičiūte. Tai buvo pirmasis jos vizitas į užsienį po rinkimų rezultatų paskelbimo.

Forumas vyko Lietuvos Respublikos ambasadoje Romoje | Riccardo Romagnoli nuotr.

Šeštadienio rytą Lietuvos Respublikos ambasadoje Romoje prasidėjo intensyvi forumo programa su gausiu kiekiu pranešimų. Pasak į renginį iš Vokietijos atvykusios Pasaulio Lietuvių Bendruomenės vadovės Dalios Henke, šis renginys galėtų tapti puikiu pavyzdžiu kitų lietuvių bendruomenių jubiliejams.

„Renginys buvo labai prasmingas. Šiandien turėjau susitikimą su Berlyno lietuvių bendruomene, kuri švęs savo 60-metį ir jūsų renginį pateikiau kaip pavyzdį. Portalui 10 metų – galėjote atšvęsti tik su tortu ir žvakutėmis, bet jį įpakavote prasmingai. Visos temos buvo įdomios, o pašnekovai kompetentingi.

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirmininkė Dalia Henke| Riccardo Romagnoli nuotr.

Labai, gražu, kad suradote pašnekovų būtent iš savo šalies – P. Jurkevičius, D. Lozoraitis, S. A. Kubilius – visi gyvena Italijoje. Tai rodo, kokia Italijos bendruomenė yra istorinė ir turtinga, o portalas yra tos istorijos dalis, jis rodo, koks platus yra jūsų veiklų spektras. Atrodo, maža bendruomenė, bet labai unikali. Esate geras pavyzdys kitoms bendruomenėms, tačiau reikia asmenybių, entuziastų – juk viskas sukasi apie žmones. Šį kartą labai ryškiai pamačiau, kad ITLIETUVIAI.IT yra vienintelis tokio lygio diasporos portalas, su savo veikla išeinantis ir už Italijos ribų“, – po renginio ITLIETUVIAI.IT sakė D. Henke.

Renginio akimirkos | Riccardo Romagnoli nuotr.

Renginį atidarė Lietuvos Respublikos ambasadorės Dalios Kreivienės, Globalios Lietuvos departamento Ryšių su diaspora skyriaus vedėjos Lauros Dilytės, kuri perskaitė užsienio reikalų ministro Gabrieliaus Landsbergio laišką ITLIETUVIAI.IT portalo komandai, Seimo narės Dalios Asanavičiūtės, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirmininkės Dalios Henke, Italijos lietuvių bendruomenės pirmininkės Elzės Simonkevičiūtės-Di Meglio, ITLIETUVIAI.IT vyr. redaktorės Neringos Budrytės sveikinimai.

Renginio įrašas su sveikinimais ir S. A. Kubiliaus paskaita
 Forumo programa pradėta prisimenant istorinį kontekstą: virš 40 metų aštuonis dešimtmečius skaičiuojančioje Vatikano radijo lietuviškoje redakcijoje dirbantis

Saulius Augustinas Kubilius skaitė paskaitą apie diasporos žiniasklaidos ištakas, jos svarbą okupacijos metais ir darbo okupacijos metais ypatumus. Įdomu, kad Australijoje gimęs žurnalistas lygiai prieš 22 metus, būtent 2002 m. lapkričio 23-ąją buvo išrinktas pirmuoju atkurtos Italijos lietuvių bendruomenės pirmininku.

S. A. Kubilius priminė ITLIETUVIAI.IT priešistorę | Riccardo Romangoli nuotr.

„ITLIETUVIAI.IT kūrimosi etapus mačiau nuo pat pradžios, kai Agnė (Buckutė – aut. pastaba) iš Italijos lietuvių bendruomenės taikiuoju būdu perėmė Lituani.net. (juokiasi – aut. pastaba). Lituani.net yra nemažai susijusi su mūsų bendruomenės atsikūrimu, faktiškai svetainė veikė jau prieš bendruomenės atsikūrimą ir buvo viena iš priežasčių, kodėl mes supratome, kad privalome atsikurti, jau turėjome informacijos priemonę, kuri mums galėjo padėti. Kęstučio Liobiko ir jo draugų įkurtas Lituani.net tapo mūsų bendruomenės pagrindiniu rupu. Tai, jei skaičiuotume nuo Lituani.net įkūrimo 1999 m., ITLIETUVIAI.IT turėtų garbę šiemet švęsti 25-erius metus“, – pastebėjo S. A. Kubilius.

Ypatumus dirbant žurnalistu Italijoje papasakojo ir Romoje apie 30 metų gyvenantis, su populiariausiomis Lietuvos žiniasklaidos priemonėmis bendradarbiavęs, šiuo metu *Delfi.lt* apžvalgininkas Paulius Jurkevičius, kuris taip

pat yra prestižinės „Užsienio spaudos asociacijos Italijoje“ (ital. Associazione della Stampa Estera in Italia) narys.

P. Jurkevičius pasidalino patirtimi dirbant užsienio korespondentu Italijoje | Riccardo Romagnoli nuotr.

Dezinformacija ir pilietinis pasipriešinimas

Forumo pranešėjai aptarė šiais laikais itin aktualią dezinformacijos ir pilietinio pasipriešinimo temą. Šioje renginio dalyje dalyvavo Vilniaus universiteto istorijos mokslininkė, atkreipusi dėmesį į stipriai pasikeitusį naratyvą 2023 m. Rusijoje išleistuose istorijos vadovėliuose. ITLIETUVIAI.IT žurnalistai pasidalino savo patirtimi – jie ne kartą rašė straipsnius apie Italijoje išleistuose vadovėliuose rastas grubias su Lietuva ir Rusija susijusias klaidas. Daugiau šia tema skaitykite [čia](#) ir [čia](#).

Apie pilietinį pasipriešinimą pasisakė ir iš Lietuvos atvykusi, šalyje gerai žinoma rinkodaros ekspertė ir nuomonės formuotoja Dovilė Filmanavičiūtė.

Dovilė Filmanavičiūtė pristatė pranešimą apie nuomonės formuotojus ir Lietuvos įvaizdį užsienyje | Riccardo Romagnoli nuotr.

„Nuomonės formuotojai turi didelę įtaką formuojant ir stiprinant pilietinio pasipriešinimo judėjimus. Jie gali skatinti socialinę atsakomybę, kritinį mąstymą, mobilizuoti žmones ir kovoti už demokratines vertybes. Kai nuomonės formuotojai kalba apie problemas, kurios susijusios su pilietine laisve, žmogaus teisėmis ir teisingumu, jie ne tik formuoja visuomenės nuomonę, bet ir padeda žmonėms tapti aktyvesniais ir įtakingesniais piliečiais, kovojančiais už pokyčius“, – sakė D. Filmanavičiūtė. Savo pranešimo metu ji taip pat papasakojo apie nuomonės formuotojų vaidmenį telkiant išeiviją.

Atvėrė Lozoraičių namų duris

Renginio įrašas su Pauliaus Jurkevičiaus ir Dovilės Filmanavičiūtės pranešimais 2024-ieji Lietuvos Respublikos Seimo yra paskelbti diplomatų Lozoraičių šeimos metais, tad forumo organizatoriai į renginį pakvietė Romoje gyvenančią Kazio Lozoraičio dukrą Dainą, kuri atvėrė duris į Lietuvos laisvės bylai svarbios šeimos praeitį. D. Lozoraitis papasakojo apie visus okupacijos metus trukusį, stiprų ir nebanalų šeimos tikėjimą nepriklausomybės atgavimu, o taip pat atskleidė dar negirdėtų šmaikščių detalių iš vaikystės.

„Mano močiutė Vincenta buvo *Montessori* idėjų skleidėja. Įdomu, kad iš *Montessori* vaikų darželio mane išvarė. Nežinau, ar dar kas nors galėjo būti išvartytas iš tokio darželio, bet man auklėti šios idėjos nelabai tiko“, – juokėsi D. Lozoraitis.

Dainą Lozoraitis kalbino Neringa Budrytė | Anos Vengrovskajos nuotr.

Beje, diplomatų Lozoraičių šeimos nariai aktyviai užsiėmė ne tik diplomatinio, bet ir žurnalistiniu darbu – Romoje veikusios draugijos „Lituania“ mėnesinio žurnalo „Lietuvių balsas“, pirmuosius numerius redagavo Vincenta Matulaitytė-Lozoraitienė, jam rašė Stasys Lozoraitis ir Stasys Lozoraitis jaunesnysis, pastarasis bendradarbiavo ir su leidiniais „Europos lietuviai“, „Santarvė“ bei su italų spauda, o Kazys Lozoraitis universitete Romoje baigė būtent žurnalistikos studijas ir ilgai dirbo Vatikano radijo lietuviškoje redakcijoje.

Finansavimo galimybės ir forumo tęstinumas

Dauguma diasporos žiniasklaidos atstovų dirba savanoriškais pagrindais, tad svarbia forumo dalimi tapo tema apie finansavimo galimybes. Jas pristatė iš

Lietuvos atvykę svečiai: Globalios Lietuvos departamento Ryšių su diaspora skyriaus vedėja Laura Dilytė ir pernai įkurto Medijų rėmimo fondo direktorius Ruslanas Iržikevičius. Pranešėjai informavo apie galimas finansuoti veiklas ir taisykles.

Globalios Lietuvos departamento Ryšių su diaspora skyriaus vedėja Laura Dilytė ir Medijų rėmimo fondo direktorius Ruslanas Iržikevičius pristatė diasporos projektų finansavimo galimybes | Riccardo Romagnoli nuotr.

Besibaigiant forumui jo dalyviai sveikino renginio idėją, mat toks formatas vyko pirmą kartą. Diskutuojuant kilo mintis kitąmet forumą organizuoti Amerikos lietuvių sostine vadinamoje Čikagoje – ten šiuo metu gyvuoja ir seniausiais leidžiamas išeivių laikraštis „Draugas“, šiemet sulaukęs jau 115-os gyvavimo metų.

Dalyviai taip pat aptarė diasporos žiniasklaidos atstovus jungiančios asociacijos steigimo galimybę. Į renginį atvykusi „Draugo“ vyr. redaktorė Ramunė Lapas priminė, kad JAV vis dar gyvuoja Lietuvių žurnalistų sąjunga, kurios veikla šiuo metu yra pristabdyta. Ši organizacija veikė 1946–49 m. Vokietijoje, 1953 m. atsikūrė JAV: iki 1953 m. jos būstinė buvo Niujorke, 1971 m. persikėlė į Čikagą.

Atrado bendrystę

Pagrindinė portalo ITLIETUVIAI.IT komanda, iš kairės: Elzė di Meglio, Neringa Budrytė, Aurelija Orlova, Ana Vengrovskaja paminėjo svetainės jubiliejų | Dalios Martusevičiūtės nuotr.

Idėjos įprastiminti ITLIETUVIAI.IT jubiliejų per diasporos žiniasklaidos forumą autorė, portalo projektų vadovė Aurelija Orlova pasakoja, kad iš dalyvių arba nuotoliniu būdu jį stebėjusių kolegų sulaukė daug teigiamų atsiliepimų ir raginimų forumo tradiciją tęsti.

„Dar 2020 m., kai perėmėme ITLIETUVIAI.IT veiklą, tyrinėjome kitas diasporos žiniasklaidas. Jau nuo tada mus lydėjo mintis suburti visus, kad galėtume pasisemti patirties vieni iš kitų. Taigi artėjant ITLIETUVIAI.IT 10-mečiui, pagalvojau „kada, jei ne dabar“. Ir mums iš tiesų pavyko. Sulaukėme daug padėkų tiek iš atvykusių dalyvių, tiek iš mus stebėjusių nuotoliniu būdu. Kai kurios žiniasklaidos priemonės iškart po renginio paprašė įtraukti juos ir į kitus panašaus pobūdžio renginius. Susidomėjimas didelis, manau, ir dėl to, kad galbūt ir kiti jaučiasi kaip mes, mums aplinkui nėra su kuo pasidalinti ir pasitarti aktualiais žiniasklaidos valdymo klausimais. Atrodo, kad esame vieni.

ITLIETUVIAI.IT portalo vyr. redaktorė Neringa Budrytė | Riccardo Romagnoli nuotr.

Forume atradome bendrystę. Mūsų pasiūlymas sukurti diasporos žiniasklaidos atstovus vienijančią asociaciją sulaukė vienareikšmiško pritarimo. Tad galbūt galėsime tai įgyvendinti iki kito forumo 2025 metais. Jį planuojame rengti JAV, Čikagoje, kur veikia 115 metų gyvuojanti „Draugas“ laikraščio redakcija“, – sako Italijos Pjemonto regiono lietuvių bendruomenės pirmininkė A. Orlova.

Jai antrina ITLIETUVIAI.IT vyr. redaktorė Neringa Budrytė.

„Diasporos žiniasklaidos forumas buvo organizuojamas pirmą kartą, tai buvo istorinis įvykis. Supratome, kad tai yra labai svarbus renginys, nes iš karto kilo minčių toki forumą daryti periodiškai – jau galbūt kitose šalyse, ir kad užsienio šalių žiniasklaidos atstovai bent kartą per metus susitiktų ir apsitartų, pasidalintų patirtimi, pasimokytų vieni iš kitų. Pagrindinis forumo dalykas yra tas, kad galbūt pradėjome tradiciją ir tuo labai džiaugiamės, pamatėme, kad to labai trūko.

Prisiminėme, kad diasporos žiniasklaida yra nuveikusi labai daug ir prisidėjusi prie Lietuvos nepriklausomybės atgavimo, daug dirbusi, kai pasaulyje buvo keliama Lietuvos laisvės byla. Sauliaus Augustino Kubiliaus pranešimas parodė,

kiek įvairiose šalyse buvo rašoma apie tai. Diasporos žiniasklaidos istoriją nagrinėti yra labai svarbu šiuolaikinių geopolitinių įvykių akivaizdoje, kai vėl yra iškilusi gana didelė grėsmė. Turime susitelkti, susivienyti, pasižiūrėti į istoriją, į praeitį, kad galėtume pasimokyti, jei ir vėl laisvą žodį reikėtų skelbti iš užsienio“, – sako N. Budrytė.

Svarba istoriniame kontekste

Lietuvos Respublikos ambasadorė Italijoje Dalia Kreivienė sako vertinanti portalo ITLIETUVIAI.IT veiklą stiprinant dvišalius santykius tarp Lietuvos ir Italijos.

Portalo ITLIETUVIAI.IT komandos iniciatyvumas, kūrybiškumas ir atsidavimas per dešimt veiklos metų įrodė, kaip reikšmingai yra prisidedama prie informacinės sklaidos tarp Lietuvos ir Italijos. Tai puikus pavyzdys, kaip žiniasklaida gali jungti ir stiprinti dvišalius santykius.

„Renginys svarbus pirmiausia todėl, kad šventėme dešimtąjį portalo ITLIETUVIAI.IT gimtadienį, kad galėjome pasveikinti su šiuo gražiu jubiliejumi portalo įkūrėjus ir visą komandą, kuri šiandien aktyviai prisideda prie sėkmingos šio informacinio kanalo veiklos. Svarbu paminėti, kad šio gražaus jubiliejaus proga Italijos lietuvių naujienų portalas surengė ir pirmąjį diasporos žiniasklaidos forumą, kuris, tikiuosi, taps dar viena prasminga lietuvių diasporos visame pasaulyje iniciatyva, periodiškai suburiančia lietuvių diasporos žiniasklaidos atstovus įvairiose šalyse.

Lietuvos Respublikos ambasadorė Romoje Dalia Kreivienė | Riccardo Romagnoli nuotr.

Portalo ITLIETUVIAI.IT komandos iniciatyvumas, kūrybiškumas ir atsidavimas per dešimt veiklos metų įrodė, kaip reikšmingai yra prisidedama prie informacinės sklaidos tarp Lietuvos ir Italijos. Tai puikus pavyzdys, kaip žiniasklaida gali jungti ir stiprinti dvišalius santykius“, – sako ambasadorė.

Pasak diplomatės, diasporos žiniasklaida yra svarbi užsienyje gyvenantiems lietuviams – tiek Italijoje, tiek kitose pasaulio valstybėse – nes tai yra vienas pagrindinių šaltinių išlaikyti ryšį su Lietuva.

„Diasporos žiniasklaida yra puikus kultūrinės edukacijos ir lietuvių kalbos puoselėjimo, bendruomenės telkimo įvairioms pilietinėms iniciatyvoms įrankis. Portalas ITLIETUVIAI.IT iš tiesų yra puikus to pavyzdys, nes suteikia galimybę Italijoje, kartu ir kitose šalyse, gyvenantiems lietuviams aktyviai įsitraukti į visuomeninę veiklą, sekti ne tik vietines naujienas, bet ir aktualijas iš Lietuvos, tokiu būdu išlaikant ryšį su savo gimtąja šalimi, kurios kultūriniai ir socialiniai įvykiai yra svarbūs net ir gyvenant užsienyje“, – sako D. Kreivienė.

Forumo akimirkos | Organizatorių ir Riccardo Romagnoli nuotr.

Pašnekovė vertina, kad lapkričio 23 d. renginys tapo erdve svarbiems pokalbiams ir diskusijoms apie diasporos žiniasklaidos svarbą tiek istoriniame, tiek šiandienos kontekste, ir subūrė ne tik Italijoje gyvenančius, bet ir iš kitų šalių atvykusius diasporos atstovus.

„Buvo labai įdomu klausytis visų renginyje dalyvavusių pranešėjų. Prisiminėme apie lietuvių diasporos reikšmę sovietų okupacijos metais, kai išeiviai buvo viena iš svarbiausių mūsų valstybės balso nešėjų pasaulyje. Įdomu buvo išgirsti, ką reiškia būti specialiuoju užsienio korespondentu, koks yra nuomonės formuotojų vaidmuo. Giliau pažvelgėme į užsienio lietuvių žiniasklaidos vaidmenį kovoje su dezinformacija, šiuo metu tapusia viena didžiausių grėsmių tiek demokratijai, tiek pilietiniam dialogui tarpusavyje. Diskusijų metu buvo akcentuojamas žiniasklaidos, kaip jungiamosios grandies vaidmuo atremiant įvairius geopolitinius iššūkius, nepriklausomai kokiame laikmetyje gyventume. Šių dienų geopolitinių iššūkių kontekste tai tampa ypač aktualu“, – mano D. Kreivienė.

Ekskursija po lietuvišką Romą

Sekmadienį renginio dalyvių laukė ypatinga ekskursija lietuviškos Italijos keliais Romoje – lietuvės gidės Raimonda Bojažinskytė ir Nerija Marciukaitė palydėjo į netikėtas vietas, kur kažkada gyveno ir veikė istorinės asmenybės iš Lietuvos.

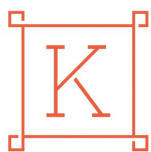

Ekskursija „lietuviškos Romos“ keliais | Organizatorių nuotr.

Ekskursijos dalyviai užsuko į kavinę, kur kava mėgavosi Adomas Mickevičius ir Česlovas Milošas, pamatė, kur gyveno ir meldėsi Lenkijos karaliaus ir Lietuvos didžiojo kunigaikščio Jono Sobieskio anūkė Marija Klementina Sobieskytė, aplankė Jėzaus bažnyčią, kurioje palaidotas Jurgis Radvila (1556–1600 m.), vos 27-erių tapęs pirmuoju Lietuvos kardinolu, ir sužinojo daug kitų įdomių faktų. Daugiau apie lietuviškus objektus Romoje skaitykite straipsniuose ([pasirinkite žemėlapyje Romą](#)).

Diasporos žiniasklaidos forumo organizavimą dalinai finansavo Lietuvos Respublikos Užsienio reikalų ministerija.

„Lietuvių autorių menas ir literatūra Italijoje: kultūrinių įvykių atminties įprasminimas ir sklaida internetinėje leidyboje“ projektą finansuoja:

LIETUVOS
KULTŪROS
TARYBA

GLOBALI LIETUVA